— Панове! Може вас те здивує, що я розповідаю, а я все ж таки скажу, що не тільки не перебільшую свого щастя, а маю право вірити в свою провідну зорю.

Може вам дивним здається і таке: як тільки відсвяткувала Росія трьохсотлітній ювілей дому Романових, я почув скрізь між людьми якийсь трупний пах. Я маю інтуїцію, що милостею Божою мені данена. І я сказав:

— Швидко, швидко настане час, коли в Росії Романових не буде. Цей ювілей — це похорони слави Романових, а по цьому вони мусять зникнути з кону Історії і з життя.

З мене тоді сміялися.

І от настала європейська війна. Я почутив, що час прийшов. І не зважаючи на те, що Росіяни були побідниками, що вже забрали Галичину, що вже вплели і цей листочок в вінок слави Романових, – голос невидимий і нечутний мені казав, що наближається для Росії катастрофа.

Я вірю в окультизм і спіритизм, багато перечитав книг про це. Як натураліст, людина реальної науки, я бачу там безліч забобонів, нельогічностей, невірних висновків, а з другого боку бачу, що безперечно в скарбах людського тіла й духа заховані ще такі тайни, які може тільки нашим далеким нащадкам стануть відомі.

У одній сім’ї, де я часто бував, проживала молода дівчина, людина малоосвічена, але вона мала в собі ці скарби.

У ній таїлася якась невідома сила. Доволі сказати про такий факт. Ніколи їй не давали прасувати білизни, і то після таких подій, очевидцями яких були ми всі.

На неї находили такі часи, що нова білизна, яку вона прасувала, розлазилася по ниточках, як старе дрантя…

Вона сама плакала нераз від такої несподіванки і коли це повторилося на очах наших кілька разів, їй заборонили прасувати.

Часто ми бавилися спіритизмом. Найпростіша річ – то блюдко, що бігає по столі, спиняється на літерах і таким чином одповідає на питання.

Приїхав до мене мій ще гімназіяльний приятель з-за кордону. Він був лікар і гіпнотизер. Хтось йому розповів про неї і він сказав: – хороший матеріял, щоб зробити сеанс.

Якось увечері ми зібралися і нас п’ять чоловіка зачали питати.

Той вечір мені пам’ятний і зостанеться незабутнім. Саме в час російського наступу на Європу, в час слави Росії – ось що ми почули. Ніхто з нас абсолютно не мислив ані про Україну, ані про розвал Росії і тільки я один вірив, що часи Романових пораховані. Я все записав тоді слово в слово і прочитаю вам по своїх записках:

На питання за згодою більшости, чи скінчиться війна і що буде далі? – вона сидячи в фотелю, з заплющеними очима, бліда й непорушна, казала з зупинками.

— Я бачу великий здвиг війська. Усі з жахом тікають од ворожих сил. Робиться велика метушня й заколот… Солдати кидають позиції і розходяться по своїх хатах… Росія вся кипить, як мурашник. Скрізь по селах, по містах ворохобня… революція… Росія розпадається на частини.

— Бачу: в ній засновуються нові держави… багато нових держав… Україна… Польща… Фінляндія… І ще якісь, не знаю, як називаються…

— Що ви бачите в Україні? – запитав мій приятель.

— Бачу Україна бореться з Росією й утворює свою республіку… Там заправляють багато людей, так неначе віче якесь. От, тепер бачу їдуть на Україну німці, військо німецьке… багато, багато… по всій Україні. І вже править Україною один чоловік: високий, сивий, у козацькій одежі. Скрізь уже порядок… Держава Українська…

— Ну а далі?

— Далі знову заколот: увесь народ зі зброєю в руках… Проганяє німців… Той, що правив Україною, від'їздить з німцями…

— Далі, далі!

— Німців нема. Править Україною кілька душ… не розберу… Відходять з військами, а сюди приходять московці.

— Народ вибиває московців, приходить чуже якесь військо, не знаю яке…. Уже люде другі, уже на Україні хазяйнують якісь чужі…, а на престолі сидить український король…

— Що ж далі?

— Порядок і спокій… Український король сидить на престолі. Далі вже нічого нового нема, я не бачу. Тільки бачу короля одного, от тепер уже другий… Порядок і спокій…

Усі слухали, затаївши дихання. Я нашвидку записував…

Коли дівчину розбудили, вона нічого не пам'ятала.